

Psykologutdanningen i Bergen har fortsatt høy kvalitet

Norman Anderssen
Norman.Anderssen@uib.no

Yael Harlap

Fakultetet står i en krevende situasjon, men vil fortsette å utdanne kvalifiserte psykologer.

Norman Anderssen (foto: Universitetet i Bergen/Eivind Senneset) og Yael Harlap (foto: Birgitte Rossabø)

Vi takker for viktige innspill i innlegget «Psykologutdanningen i Bergen er i fare» (Leivestad et al., 2024) skrevet av Fagutvalget for profesjonsstudiet sin mediekomite, Det psykologiske fakultet, ved Universitetet i Bergen (UiB). Studentene har rett i at vi reduserer kostnader i psykologutdanningen, også gjennom en stillingsstopp som etter planen vil vare ut 2027. Dette gir oss utfordringer som vi jobber systematisk med. Vi forstår at studenter og ansatte på psykologprogrammet bekymrer seg, og vi tror ikke at det er enkelt å snu økonomien. Men vi har en kompetent stab av ansatte, og vi har dyktige studenter. Det tilsier at vi med godt arbeid skal komme gjennom perioden med fortsatt høy kvalitet på ferdige kandidater. Studentene har ikke rett i at denne utdanningen prioriteres ned, eller at vi unnlater å være opptatt av konsekvensene av kostnadsreduksjon.

Kravene blir ivaretatt

Det psykologiske fakultet har i 2024 cirka 2400 studenter fordelt på 18 studieprogram. Psykologprogrammet er med sine seks år det lengste, og her er det 87 studieplasser hvert år. Til enhver tid har vi cirka 500 studenter innrullert i dette studieprogrammet, og tre av våre fem institutt er involvert. Læringsmålene for psykologprogrammet er omfattende for å forberede studentene på de forskjellige yrkesrollene som psykolog, godt beskrevet av studentene i deres innlegg. Det er Forskrift om nasjonal retningslinje for psykologutdanning som ligger til grunn for den samlede

studieplanen, som omfatter en rekke beskrivelser av læringsutbytte (Nasjonale retningslinjer for helse- og sosialfagutdanningene (RETHOS)). Å følge retningslinjene sikrer at de særskilte kravene til psykologutdanningen blir ivaretatt. Skikkethetsvurdering skjer gjennom hele studieløpet med ansvar som ligger hos de involverte lærerstabene ved alle tre instituttene.

Den samlede psykologutdanningen er omfattende, og opplæringen i klinisk psykologi utgjør en viktig del. Den interne universitetspoliklinikken ved UiB gir hvert år 4–5000 konsultasjoner til barn, unge, voksne og eldre og familier. Veiledningen av studentene i intern klinisk praksis skjer primært ved kolleger som har bistillinger hos oss, hvorav 13 er fast ansatt og 13 er ansatt midlertidig. Stillingsprosenten varierer fra 20 til 50 %. Denne virksomheten er ikke omfattet av stillingsstoppen, og veilederbemanningen for intern klinisk praksis er innbakt i fakultetets langtidsbudsjett.

Et utdanningsløp i endring

Et sammensatt utdanningsløp som norsk psykologutdanning utgjør, vil kontinuerlig ha justeringer innad i studieemnene og justeringer når det gjelder emnesammensetningen. Dette skjer basert på stabens faglige skjønn som følge av faglig utvikling, endringer i behov i samfunnet, endringer i hva som ses som tjenlige pedagogiske opplegg, innspill fra og dialog med studenter og sammensetning av den vitenskapelige staben. Endringene er også basert på eksterne vurderinger, som fagfellevurderinger og tilbakemelding fra NOKUT (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanninga) når det skjer tilsynsprosesser. Alt dette er naturlige deler av hvordan et studieprogram driftes.

Med 10–15 års mellomrom gjøres større studieplanendringer. I 2022 la fakultetet ned et stort arbeid i å vurdere hvordan psykologutdanningen ved UiB best kan legges opp. Fakultetet har på bakgrunn av dette tidligere i år vedtatt et nytt overordnet rammeverk for profesjonsstudiet i psykologi. Det skal implementeres når fakultetets økonomi tillater det, samtidig som det allerede nå gir oss retning i det kontinuerlige arbeidet med studieemnene.

Stillingsstopp er nødvendig

Flere sammensatte forhold ligger til grunn for at fakultetet er i en anstrengt økonomisk situasjon. Ett av forholdene er at fakultetet i flere tiår har hatt stabilt gode inntekter utover grunnfinansiering som er brukt til faste stillinger, mens disse inntektene etter 2020 har blitt mer usikre og noe nedadgående. Ansatte ved UiB og Det psykologiske fakultet har trygge arbeidsplasser, og UiB benytter ikke oppsigelser eller sluttpakker. Det å snu økonomien for vårt fakultet betyr stillingsstopp anslagsvis ut 2027. Stillingsstopp virker prinsipielt sett blindt og er ikke et godt strategisk virkemiddel, men er i enkelte situasjoner nødvendig. Ansatte ved vårt fakultet som går av for aldersgrense, fordeler seg over alle instituttene, selv om fordelingen ikke er jevn, samtidig som vi ikke kan vite hvilke andre som eventuelt vil komme til å slutte.

Fakultetsledelsen og instituttlederne på de tre instituttene som forvalter profesjonsstudiet i psykologi, er opptatt både av fortsatt høy kvalitet og konsekvensene av stillingsstoppen og de økonomiske utfordringene. Vi arbeider derfor med å håndtere utfordringene med å bli færre ansatte. Dersom det ikke er mulig for et institutt å levere i henhold til retningslinjene (for eksempel adekvat opplæring innen selvmordstematikk), vil vi bistå med løsninger. Målet er å fortsette å forske og gi utdanning av høy kvalitet, og en forutsetning er at vi leverer utdanning i henhold til faglige og formelle standarder.

Ønske om dialog og løsning

Fakultetsstyret vedtok å gå i gang med Prosjekt studiedimensjonering sist august 2024. Her skal en arbeidsgruppe i løpet av våren 2025 foreslå prinsipper for ressursbruk i studieprogrammene basert på en oversikt over studieprogrammenes finansiering og drift. Arbeidsgruppen består blant annet av de fem instituttlederne. Et utfall kan bli at vi endrer ressursfordelingen mellom studieprogrammene. Vi står midt i prosjektet, og fakultetsledelsen ønsker innspill og erfaringer velkommen, slik som innlegget fra studentene. Vi legger opp til en systematisk og åpen prosess, og ser fram til arbeidsgruppens vurderinger og råd. Vi ønsker også å være i dialog med studentene.

Fakultetet utdanner kvalifiserte psykologer, og dette fortsetter vi med selv om fakultetet står i en utfordrende situasjon. Den økonomiske situasjonen bekymrer oss, men utfordringene er mulige å løse ved godt arbeid og samarbeid.

Merknad. Anderssen er dekan, og Harlap er visedekan for utdanning, Det psykologiske fakultet ved Universitetet i Bergen

Referanser

Leivestad, S., Haanæs, I. V., Nilssen, P. T., Edland, J. S. & Grov, H. J. (2024, 28. november).

Psykologutdanningen i Bergen er i fare. *Tidsskrift for Norsk psykologforening*. <https://psykologtidsskriftet.no/debatt/2024/11/psykologutdanningen-i-bergen-er-i-fare>